

Hepatitis B i C

Hujdur Jasmina, med. sestra
DZ Stari Grad

7.7.2009

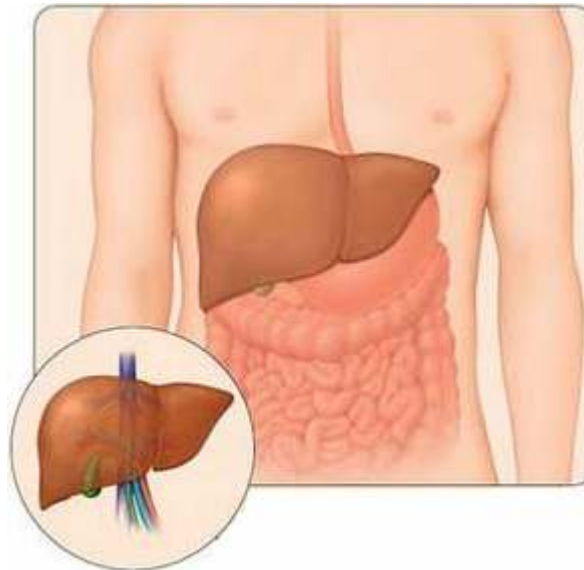
Cilj predavanja

- Nakon ovog predavanja učesnici bi trebali znati:
 - ✓ Načine prenošenja hepatitisa B i C
 - ✓ Prevenciju ovih oboljenja
 - ✓ Sprovoditi adekvatnu zaštitu na radu

Definicija

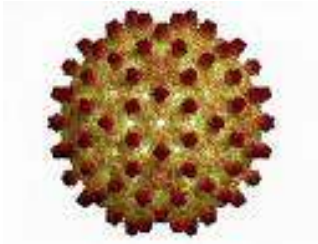
Hepatitis je virusna upala jetre koja dovodi do oštećenja ili uništenja njenih ćelija.

Može biti kratkotrajan (akutni) i dugotrajan (hronični)

Vrste virusnog hepatitisa

Postoji veliki broj virusa koji mogu izazvati upalu jetre.

Virusi hepatitisa su dobili nazive prema abecedi:

virus hepatitisa A,B,C,D,E,G, a u novije vrijeme pominje se i TT virus

Najopasniji su virusi B i C

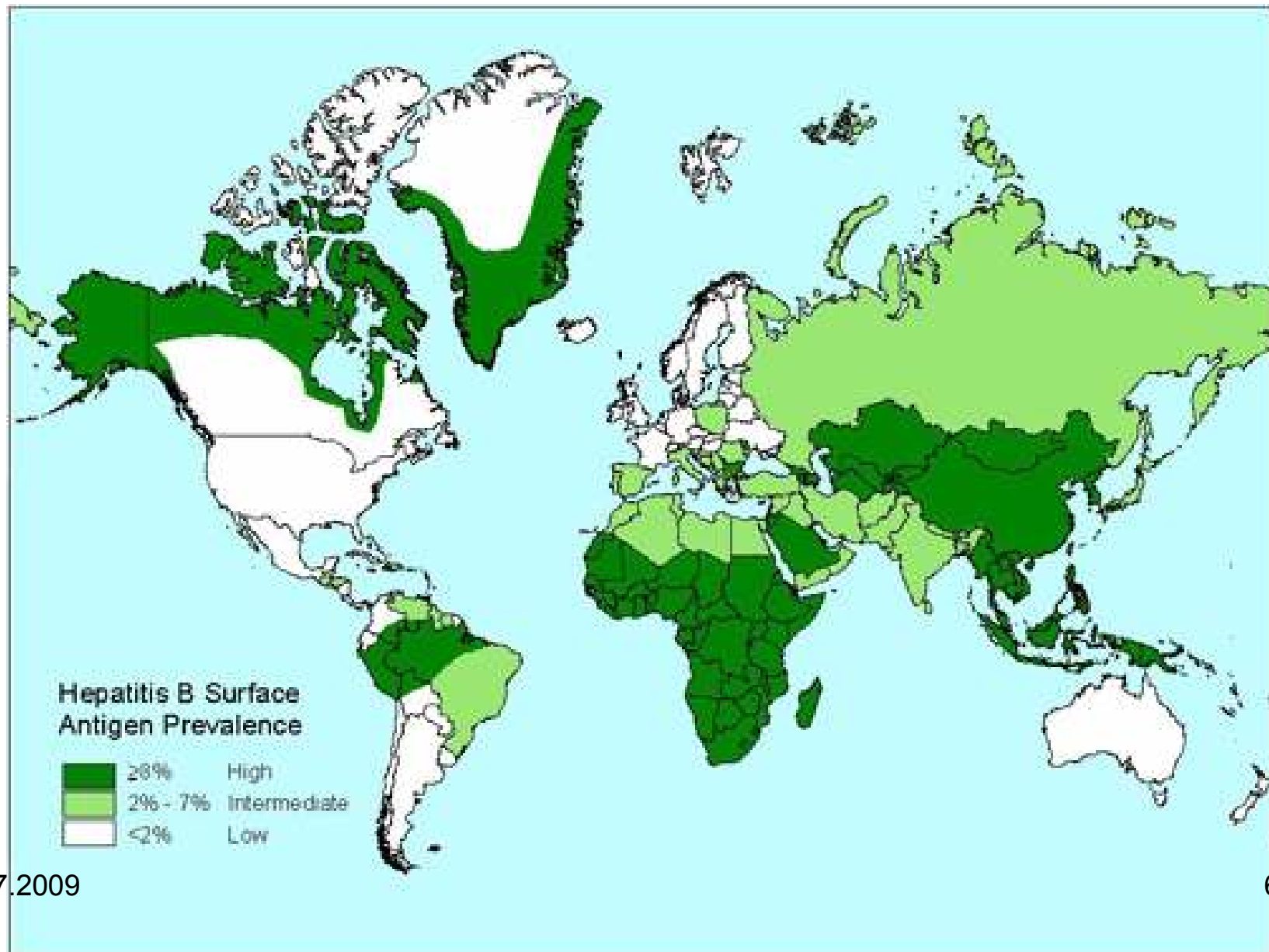
Hepatitis B

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) naziva hepatitis B globalnim javnim zdravstvenim problemom.

Hepatitis B se naziva “tihim ubicom” zato što često, oni koji su inficirani nisu svjesni da su inficirani jer se osjećaju potpuno dobro.

Svjetska zdravstvena organizacija procjenjuje da je 2 milijarde ljudi širom svijeta inficirano hepatitisom B.

Hepatitis B - prevalenca

Putevi prenošenja hepatitisa B

Hepatitis B virus (HBV) se prenosi:

- Preko tjelesnih tečnosti (krvi, krvnih produkata, sperme, vaginalnog sekreta i majčinog mlijeka).
- Seksualnim kontaktom bez zaštite posebno sa osobama koje se rizično ponašaju (osobe koje često mjenjaju partnere ili su i.v. korisnici droge).
- Transfuzijom zaražene krvi i raznim medicinskim intervencijama

Putevi prenošenja hepatitisa B

- Upotrebom zaraženih igala i raznog nesterilnog medicinskog pribora.
- Prilikom tetovaže i pirsinga, brijačem ili ubodom sa inficiranim oštrim predmetima.
- Infekcijom sa zaražene majke na dijete za vrijeme trudnoće, rađanja ili dojenja.

Simptomi

- Mučnina
- Povraćanje
- Bolovi u trbuhu
 - Žutica
 - Umor
- Gubitak apetita
- Bol u zglobovima
- Oko 30% oboljelih nema nikakve znakove bolesti (posebno djeca)
 - Inkubacija traje od 45 do 180 dana

Prevenција

Kao mjera prevencije hepatitisa B sva krv za transfuziju se ispituje na viruse hepatitisa B i C što značajno smanjuje rizik zaraze iz ovog izvora.

Ostali načini zaštite od rizika infekcije su:

- Korištenje kondoma za vrijeme seksualnog odnosa
- Izbjegavanje upotrebe nesterilizovanih instrumenata, igala, šprica.
- Treba biti jako pažljiv prilikom kontakta sa predmetima koji na sebi imaju krv osobe inficirane hepatitisom B.

Preventivna vakcinacija

Preventivna vakcinacija je jedini mogući način zaštite od hepatitisa B.

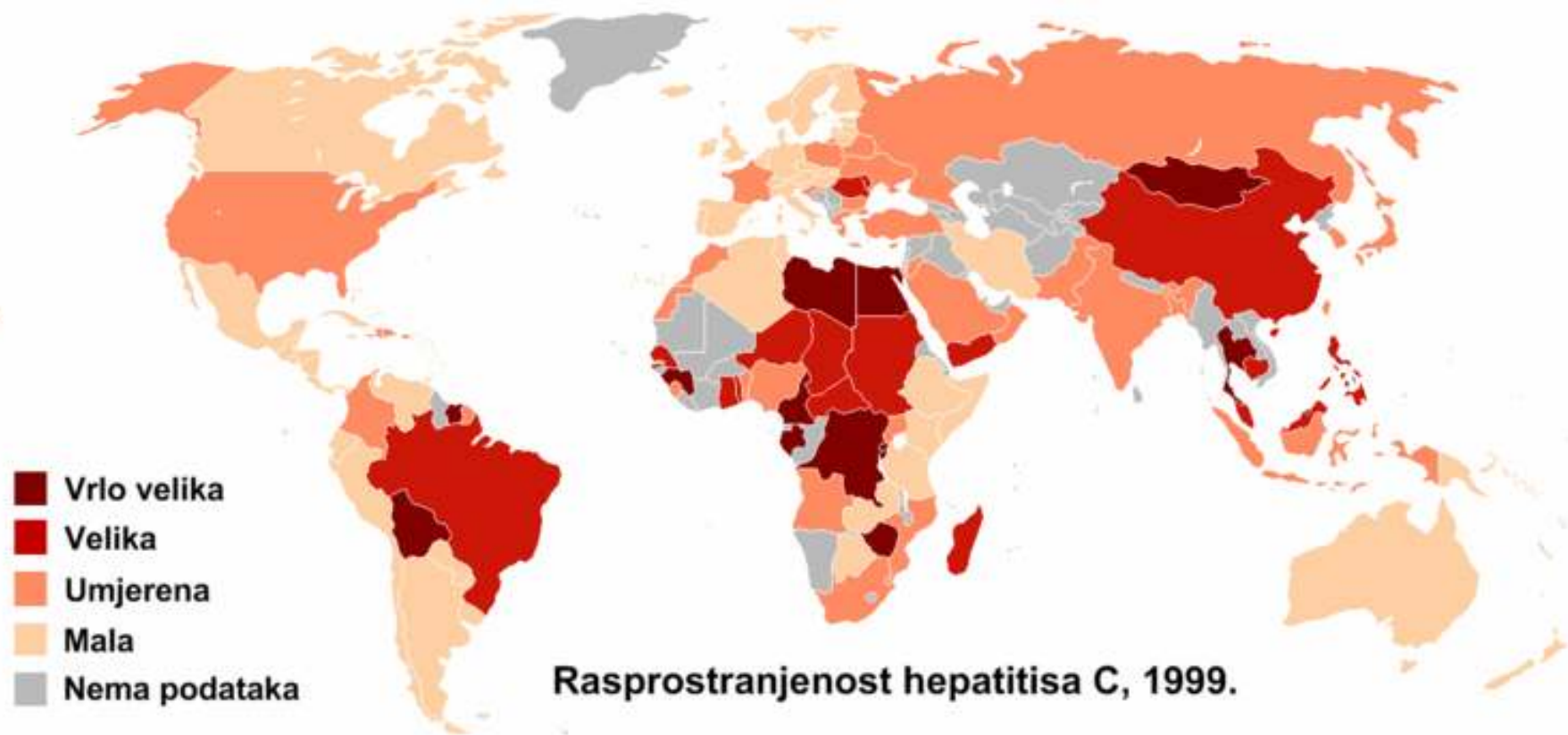
Vakcina se daje u seriji od 3 doze i omogućava zaštitu u 90 do 95% slučajeva, djelotvorna je, sigurna, uključujući dojenčad i djecu.

Tri doze primjenjene tokom 6 mjeseci su obično potrebne kod odraslih. Druga doza se daje mjesec dana, a treća 6 mjeseci nakon prve injekcije.

Hepatitis C

- Virus hepatitisa C otkriven je 1989 g. u SAD kao glavni uzrok takozvanog post-transfuzijskog hepatitisa.
- Hepatitis C je vrsta upalne bolesti jetre koju uzrokuje hepatitis C virus (HCV) i gotovo uvijek se prenosi putem zaražene krvi.

Hepatitis C - rasprostranjenost

Najčešći simptomi

- Hronični umor
- Malaksalost
- Bolovi u gornjem djelu trbuha
 - Gubitak apetita
 - Mučnina
 - Povraćanje
 - Groznica
 - Bolovi u zglobovima

Simptomi akutnog hepatitisa C (ako se uopšte pojave) razvijaju se mjesec ili dva nakon što je osoba zaražena hepatitisom C. Oko 75% bolesnika ne pokazuje znakove žutice, a većina ne osjeća nikakve simptome.

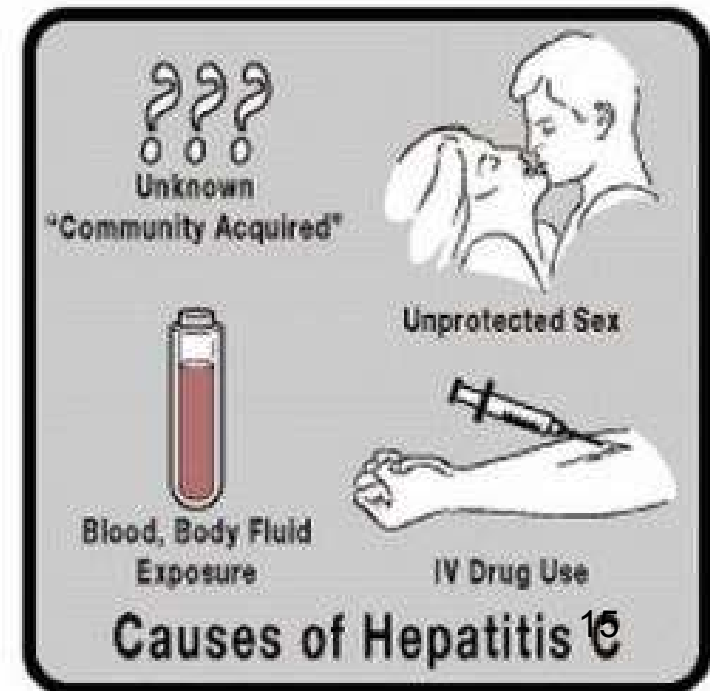
Putevi prenošenja HCV

Način prenosa hepatitisa C je putem krvi.

Prenos virusa se događa kad zaražena krv uđe u krvotok druge osobe preko ozlijeđene kože i sluznice.

Drugi načini prenošenja virusa koji imaju manji rizik su:

- Seksualni
- Hemodijalizni
- Sa zaražene majke na dijete
- Perkutani
- Povrede zdravstvenog osoblja
- Bolničke infekcije

Osobe koje su pod povećanim rizikom zaraze od hepatitisa C su:

- Zdravstveni radnici koji dolaze u kontakt sa krvlju oboljelog (kod uboda iglom)
- Hemodijalizirani bolesnici
- Osobe koje često primaju krvne derivate (hemofiličari)
- Osobe rizičnog seksualnog ponašanja

Ostali načini prenosa uključuju upotrebu inficiranog pribora za tetovažu, bodi-pirring, spolni odnos sa osobom oboljelom od hepatitisa C bez upotrebe kondoma, zajedničko korištenje pribora za higijenu (četkica za zube, žileti i slično) sa oboljelom osobom.

Danas je osnovni put prenosa I.V. korištenje droga, korištenje zajedničkih šprica i igala, tako da I.V. narkomani predstavljaju grupu sa najvećim rizikom za infekciju.

Osobe koje su pod povećanim rizikom zaraze od hepatitisa C su:

- Ostali načini prenosa uključuju upotrebu inficiranog pribora za tetovažu, bodi-pirring, spolni odnos sa osobom oboljelom od hepatitisa C bez upotrebe kondoma, zajedničko korištenje pribora za higijenu (četkica za zube, žileti i slično) sa oboljelom osobom.
- Danas je osnovni put prenosa i.v. korištenje droga, korištenje zajedničkih šprica i igala, tako da i.v.narkomani predstavljaju grupu sa najvećim rizikom za infekciju.

Osoba može biti inficirana HCV-om i neophodno je testiranje ukoliko je:

- Prije 1995 g. primala krv, krvne derivate, donirane organe ili eventualno imala hirurške ili stomatološke intervencije.
- Intravenozno uzimala drogu.
- Pacijenti na hemodijalizi.
- Osobe rizičnog seksualnog ponašanja.
- Zdravstveni radnici koji često dolaze u kontakt sa ljudskom krvi.
- Osoba koja je ikad imala spolni odnos sa osobom inficiranom HCV-om
- U zajedničkom domaćinstvu sa inficiranom osobom (usljed zajedničkog korištenja sredstava za ličnu higijenu)

Liječenje hepatitisa C

Liječenje hepatitisa C, akutnog oblika bolesti, kod blagih slučajeva nije potrebno.

Preporučuje se lagana prehrana sa manjom zastupljenošću masti, suzdržavanje od alkohola i spolnih odnosa.

U većini slučajeva slijedi potpuni oporavak, a bolničko liječenje je potrebno kada postoji veliki rizik od komplikacija.

Liječenje hroničnog hepatitisa C

Podrazumjeva antivirusno liječenje i primjenu hepatoprotektivnih supstanci.

Cilj antivirusnog liječenja je da se :

- Prekine virusna replikacija (umnožavanje virusa)
- Zaustavi progresija bolesti i nastajanje njenih posljedica
- Spriječi širenje infekcije

Preventivne mjere

- Preventivne mjere zasnivaju se prventveno na sistemskom testiranju krvi i krvnih derivata, te tkiva i organa za transplantaciju, kao i nadzor kvalitete sterilizacije medicinskih instrumenata.
- U svim rizičnim grupama (populacija koja češće dolazi u kontakt s krvlju i drugim izlučevinama) važne su mjere lične zaštite:
 - primjena rukavica (jednokratna upotreba).
 - primjena zaštitnih maski.
 - primjena naočala i drugih sredstava koje sprječavaju dodir sa infektivnim sadržajem.

Preventivne mjere

- Bilo kakvu krv treba obrisati papirnatim ručnikom koji se odbacuje nakon upotrebe koristeći pri tome rukavice.
- Sa zavojem ili flasterom treba potpuno pokriti bilo koje mjesto gdje se zaražena osoba porezala ili gdje ima ranu.
- Okrvavljene papirne maramice uloške ili zavojni materijal treba staviti u plastične vrećice prije nego se odstrane.
- Intravenozni narkomani bi trebali koristiti sterilne igle i šprice
- Koristiti sterilan pribor kod tetovaže i pirsinga
- Upotreba kondoma kod spolnog odnosa

Ishrana

- Sve vrste nemasnih supa
- Teletina
- Piletina
- Janjetina
- Obrano mlijeko (kiselo, slatko)
- Sirovo ili skuhanu povrće (mrkva, paradajz, tikvice, krompir, špinat, salata)

Ishrana

- Zrelo i svježe voće (banane, grejp, narandže, grožđe, trešnje, banane)
- Sokovi
- Ne piti alkohol i gazirana pića
- Pridržavati se dijetalne ishrane
- Izbjegavati težu fizičku aktivnost i stresne situacije
- Odmarati se
- Redovno se kontrolisati i pridržavati savjeta lekara i med. sestre

Važno je znati:

- 350 do 400 miliona ljudi širom svijeta je svjesno da živi sa hepatitisom B
- Hepatitis B je 100 puta zarazniji od AIDS-a
- Postoji efikasna vakcina protiv hepatitisa A i B
- Svaki peti stanovnik na svijetu bio je izložen situaciji u kojoj se mogao zaraziti hepatitisom C
- Postoji efikasno liječenje hepatitisa C ali ne postoji vakcina protiv njega.
- Pretpostavlja se da će do 2010 g. hepatitis C ubiti više ljudi nego AIDS.

Važno je znati:

- HCV se ne širi socijalnim kontaktom, kihanjem, kašljanjem, zagrljajem, korištenjem istog pribora za jelo ili čaše.
- Osoba se zbog svoje infekcije ne treba isključiti iz posla, škole, vrtića i drugih aktivnosti.
- Nedavne studije su pokazale da HCV u okolini može pri sobnoj temperaturi preživjeti barem 16 sati, ali ne duže od 4 dana.

**HEPATITIS SE MOŽE
SPRIJEČITI, OTKRITI
I LIJEČITI.
POTREBNO JE
SAMO OBAVITI
TESTIRANJE!**

Reference

- Mesihović R, Stević E, Kurtagić-Pepić E; Hepatitis B i C; Ministarstvo zdravstva Kantona Sarajevo
- Stajić M. sa saradnicima; Repetitorijum iz interne medicine; Beograd 2004.